

Megjelenik minden csütörtökön. — Előfizetési ár: egész évre 4 frt, fél évre 2 frt, negyedévre 1 frt. — Hirdetések ára: 4 hasábos petit sor 8 kr. Az előfizetési pénzeket a Szent-István-Társulat igazgatóságához, a kéziratokat a lap szerkesztőségéhez (IV. Lövész-utca 13. sz.) kérjük küldeni

Budapest, 1884.

34. szám.

Augusztus 21.

Szent István király napjára.

Első apostoli szent királyunk emléknapja sokféle gondolatot és érzelmet ébreszt bennünk.

Minden, hazájához hű magyar hálaérzelemmel telik el, miszerint leginkább szent István királyunknak köszönhetjük, hogy a rendezett európai népesaládba a magyar nemzet testvérül van befogadva; hogy polgárosult államot képezünk, a mi egyedül lehetségessé tette eddigi főnmaradásunkat.

De a szent király államrendezési génije leginkább abban nyilvánult, hogy az ország alkotmányát, a hazai intézményeket mindig keresztény alapra fektette, és a nemzetet kereszténynyé tette.

Főlsleges volna itt elmondani, mert fölteszszük, hogy minden olvasónk tudja, mint hivta be az államrendező király a hittérítőket öseinknek megtérítésére; mint alapított püspökségeket és szerzetes apátságokat a keresztény hit megszilárdítására és állandó föntartására; mint neveltette a magyar ifjúságot az egyháziak által vezetett iskolákban; mint fáradozott ő személyesen valódi apostolként szent vallásunk terjesztésében; mint hozatott törvényeket a keresztény vallás védelmére és oltalmára, gondoskodván templomokról, papokról, iskolákról, a vallási kötelességek megtartásáról, a vallástalanok és istentelenek megbüntetéséről és arról, hogy a keresztény vallás képezze mindenha a nemzeti élet alapját.

S a történelem igazolja, hogy a szent király, midőn ekként intézkedett, kora egyik legbölcsebb, legbelátóbb törvényhozójának bizonyult be. Mert, aki a nemzetek emelkedése és hanyatlása okait buvárolja, ma már nem kételkedik aziránt, hogy ha szent István király ebben a hazában, melyben élünk, a magyar nemzetet nem

vezette volna be a kereszténység kebelébe, az események áradata úgy elsepert volna bennünket Európából, mint elsepert más, nálunknál erősebb és hatalmasabb pogány népeket; valamint az események hatalmas ma már Európából kiszorítani készül az egykor oly hatalmas törököt, aki pedig ázsiai és afrikai hit- és törzsrokonainak sok millióira támaszkodhatik.

Szent István királyunktól tehát a haza és alkotmány mellett a keresztény hitet nyertük legbecsesebb örökségül. S ha a hazához hűtlenné lenni egyik legiszonyúbb bűn; ha az alkotmánynak minden hazafi előtt szentnek kell lennie: úgy nem kevésbbé, sőt minden előtt szent kötelességünk, hazafias és vallásos kötelességünk teljes épségében föntartani, megvédeni, oltalmazni szent vallásunkat is, nemcsak azért, mert azt böles szent királyunk az ország talpkövévé tette, de méginkább azért, mert azt maga az Isten tette kötelességünké, kinek tetteinkről egykor be fogunk számolni.

Ha megfigyeljük, miként áll ma hazánkban a vallásosság ügye, hazafias és keresztény szempontból egyiránt keblünk aggodalmakkal telik el. Igaz, név szerint Magyarország ma is keresztény: de a kereszténység, hazánknek bizonyára nem előnyére. felekezetekre szakadt, s mi, kik megmaradtunk még mindig nagy többségben katolikusok, gyakorlati életünk által nem igen igazoljuk, hogy valódi katolikusok vagyunk. Természetesen erről nem mindenkit akarunk vádolni; mert tudjuk, hogy Istennek hála, vannak számosan, kik valamint teljes lélekből elfogadják az egyháznak minden tanait, úgy életökben, legalább akarva, nem tesznek semmi olyasmit, mit a vallás jóvá nem hagy.

Hanem azt már tagadni nem lehet, hogy a gyakorlati életben a materializmus, az anyanyelvi

ség köztünk nagy hódításokat tesz. A materializmus pedig homlokegyenest ellenkezik a kereszténységgel, mert azt tanítja, hogy az ember olyan, mint az állat; e földön élvezen, amint tud és akar; a földi élettel vége mindennek; azontul nincs jutalmazó vagy büntető Isten, nincs halhatatlanság. Nem mondom, hogy nálunk számos az elvi materialista, de sok a gyakorlati. Mutatja ezt bomladozó társadalmi életünk. A szándékos hűtlenségek, csábítások, esküszegések, csalások, uzsorásokodások, hamis bukások, a fajtalan életnek egész nyíltsággal való üzése és számos egyéb erkölcsi mótely, mind azt bizonyítják, hogy a gyakorlati materialisták száma legio.

Ha emiatt gyászol az egyház, nem kevésbé az enyészetbe sodortatik a haza is. Mert azt senki sem fogja tagadhatni, hogy erkölestelen polgárok erős hazát nem képezhetnek.

És azért, ha hű hazafiak akarunk lenni; ha országunk virágzását óhajtjuk: egész lélekkel oda kell törekednünk, hogy a gyakorlati materializmus rákfenéjét közülünk kiirtsuk, és teljes hűséggel odasimuljunk a szent királyunk által hazánkban meghonosított egyházhoz.

Skolasztika szíve
Fáj, fáj gondolatja!...
S gyönyörű szép fejét
Tenyerébe hajtja...

És azonban ott künn
Szörnyű vihar támad,
Záporosöt hozván
S mennydörgő villámot.

»Bocsásson meg neked
Hugocskám az Isten!
Már nem mehetek! — mit
Cselekedtél itten?...»

»Kértelek o bátyám,
S kérésem nem hatott.
Kértem jó Uramat,
S im Ő meghallgatott.»

»Most, ha lehet, menj ki,
S hadd el testvéredet!« — —
Szent Benedek bámul;
Bucszni nem lehet...

Harmadnap Benedek
Czellájában áll.
Ihletett lelkével
Az eget vizsgálva.

S im egy fehér galamb
Röpül feje fölött:
»Hugom lelkét látom,
Egekbe költözött.« —

S tanítványaihoz
Örvendezve szóla:
»Temessétek testét
Saját koporsómba.« — —

Nyulassy Antal.

Csillag-fürtök.

(A szentek életéből.)

XXII.

A két testvér.

Látogatni lement	Az élet gyötrelmit
Szent Benedek apát	Itt híven kiállva:
Szeretett nővérét:	Mily jó lesz őt látni
Szűz szent Skolasztikát.	S megpihenni Nála! —
Örvendő fogadá	Szívek dobbanása,
Ez jó bátyja jöttét,	Ajkuk minden hangja
S az egész napot szent	Az ég titkaival
Beszédekben tölték.	Vagyon elfoglalva.
Hogy mily jó az Isten:	Ily szent gondok között
Irgalma végtelen;	Megrövidül a nap;
Szerelmétől ragyog	Annyi, mint egy tűnő
A múlt, jövő s jelen!	Füst, pára, pillanat. —
Mily nagy jutalma a	Jön az éj... Benedek
Hozzá hű kebelnek,	Zárdájába siet.
Az állhatatosak	Szól a szűz: »Meg ne ved
Örök üdvöt nyerne!	E testvéri szívet!«
A földi boldogság	»Oly tiszta az ég is!
Egy csöp a tengerhez,	O maradj még nálam.
A mennyei öröm	Ha veled lehetek,
Mily messzeáll ehhez!	Nem kell éji álom.«
Jézusért szenvedni,	»Nem lehet hugocskám,
Szolgálni ily Urat,	Parancsol szabályom,
Tulvilági gyönyör,	Mely tiltja éjen át
Melyet a kegyes Ur ad!...!	Zárdán kívül hálom.« —

A kis barna kapu.

— Beszély. —

(Folytatás.)

Végre kitartásom megjutalmaztatott. Az ajtó felnyílt, és sugár, karesu hölgy lépett elő. A napon megállt, körülnézett és föl az égre, mely tiszta, felhőtlen volt; aztán kissé tovább ment a kertben, mintha a hőséget akarná észlelni, mire bement. Nem sokára ugyanazon ajtón többen érkeztek. Egy középkorú hölgy, ker-tiszéket hozva magával, egy kis leányka sállal és nagy ernyővel, melyet azonnal kifeszíte, végre az anya, karján kis gyermekkel. Ő volt az, ki először jelent meg észlelni, vajjon kedves gyermeke számára elég meleg-e a levegő?

A széket sötét árnyékba helyezték, az anya leült, de csakhamar fölkel, úgy gondolom, a helyet nagyon hűvösnek találta. Aztán a napon telepedett le; itt sem maradt, s végre oly helyet választott, hova a lombozaton át gyéren hatoltak a napsugarak, folyton más és más fényes alakokat képezvén a fűvön. A gyermek látta azokat, s örömteljesen utánok kapott. A kis csoport nagyon jól látszott magát érezni; multságuknak főtárgyát a kis fiú képezte. Az anya vezette őt; de a fiú messze akart menni s neki iramodott egy pillangó után. A kis társaság örömeiben tapsolt, amiből következtettem, hogy a gyermek beteg volt, és most örülnek megújult erejének. És amint az anya tekintetével kísérté a fiút, fölegyenesedett alakjában örömet, büszkeséget olvastam; ég felé emelte szemeit, kétségtelenül hálát adott a jó Istennek gyermeke felgyógyulásáért. Aztán a fiu után futott, fölkapta karjai közé és megcsókolta; a leányka és a cseléd ugyanazt tették. És játszott vele oly gyermekdeden, mint a fiú maga; a kis dada közben belévegyült a játékba; az idősebbik nő pedig gyönyörködve nézte őket.

Szinte el voltam ragadtatva, igazán idylli jelenet volt; szeretet, öröm, hála a legtermészetesb módon nyilvánultak. Örültem, mikor a fiu makranczoskodott és nem akart bemenni; zsemlyét és tejet hoztak neki, melynek elköltéséhez úgy fogott hozzá, mint egy kis király környezetében hódoló udvari néppel. Aztán ismét játék következett, s végre az anya bevitte gyer-

mekét, kinek mindkét keze tele volt virágokkal. A többiek követték. A kis barna kapu ismét bezáródott s a kert üres lett.

A legközelebbi napon, a mint dél elmúlt, s a kertben árnyék volt, anya s gyermeke újra megjelentek, — amaz örködve a fiura, hogy sokat ne időzzék a napon. A harmadik napon a fiatal hölgy már könyvet hozott magával; egyik fa árnyékában nyugodtan olvasott, amiből következtettem, hogy a fiu egészsége teljesen helyreállott, s most már a dadára lehetett őt bízni.

Egyik napon ismét a kertben szaladgáló fiut kísérem figyelemmel, midőn láttam, hogy oly gyorsasággal, aminő tőle csak kitelt, a ház felé sietett, s elragadtatva emelé föl kezecskéit. A kapuban erőteljes, sugár férfi állott. S amint néztem őt, úgy tetszett, hogy valahol láttam, bár nem tudtam visszaemlékezni, hogy hol és minő körülmények közt. Aztán karjai közt láttam a fiatal anyát, aranyfürtű fejét annak erős vállaira hajtva, a gyermek pedig lábait fogta át. S visszavonultam, noha talán nem nehezteltek volna, hogy boldogságunknak tanuja vagyok.

Később ismét áttekintettem a kertbe. Karonfogva sétáltak, a férfi a fiut kezénél fogva vezette. Azon este többször vidám nevetés hangzott át szobámba, s én, a magános figyelő, osztozkodtam örömeikben.

— A szomszéd hölgy férje megérkezett, — mondtam háziasszonyomnak.

— Igen, szóla kedvetlenül; nagyon ritkán jő. Én nem szeretem az olyan férjet, ki idejének több mint háromnegyed részét családjától távol tölti.

Erre nem válaszoltam, mert tudtam, hogy amit egyszer fejébe vett, abból nem enged.

— Nem tudná megmondani a férfi nevét? kértem.

— Ugy hallottam, hogy Takácsnak hívják, válaszóla kelletlenül.

Ezzel nem sokkal többet tudtam. Takács sok van, s nem emlékeztem, hogy ilyenévűt ismertem volna. Talán csak hasonlít valamely ismerősömhöz; de ohajtottam, hogy ez a férfi ismerőseimhez tartozzék.

Oly est volt ez, melyet soha sem feledek, noha csak a bekövetkezett események folytán volt nevezetes. Teljes szélcsend volt; a szomszédságból minden szó tisztán áthangzott hozzám. Nem győztem a fiatal párt nézni, amint gyermekökkel játszottak. Ugy megszerettem őket, hogy a gyermek nagyanyja kívántam volna lenni. De minél tovább voltak együtt, annál inkább ritkult az a vidám nevetés, annál szótlanabbakká váltak.

II.

Másnap csak két szomorú alakot láttam a kertben: az anyát és gyermekét. Utóbb a dada is kijött, kivel az anya a kis gyermeket szórakoztatni igyekevék. Minden arra mutatott, hogy az atya eltávozott, s fájlaltam, hogy ily elválásokra szükség legyen.

Az idő mult; lábam teljesen meggyógyult. Sétáimat mindig úgy irányoztam, hogy szomszédjaimmal találkozzam, ami végre sikerült. Szóltam a gyermekhez és anyjához. Utóbbi nagyon tartózkodó vala, vagy én voltam ügyetlen, mert ismeretségünk semmit sem haladt előbbre. Mégis elmondtam neki, hogy a szomszédból átlátok kertjébe, hogy örülök, ha a gyermeket vidáman

játszani látom. Ennek mégis annyi eredménye volt, hogy szomszédom is gyakran áttekintett hozzám, s a kis fiu kacójával integetett.

Több mint egy hónappal Takács látogatása után a kis dajka átjött hozzám, s kért, mennék át azonnal, mert az asszony gyermeke miatt nagyon meg van rémulve. Noha idegenek voltunk egymáshoz, állandó érdeklődésem mégis annyira hozott egymáshoz, miszerint természetesnek találtam, hogy a fiatal hölgy részvételemet igénybeveszi.

Amint beléptem, az anya gyermeke fölé volt hajolva, ki mozdulatlanul feküdt.

— Adjunk neki fürdőt, mondtam, s küldjünk mielőbb orvost.

— Most csak a kis dada van itthon, de a vizet behozhatom én is. — S nyugodtan követte minden utasításomat.

Rövid idő alatt megjelent az orvos.

— A gyermeknek, mondtá, nincs más baja, mint hogy gyomrát elrontotta. Aggodalomra nincsen semmi ok. — Ezzel távozott.

Takácsné nagyon szívélyesen megköszönte fáradozásomat. Észrevettem, hogy az utóbbi időben nem oly üde, mint azelőtt volt. Feltűnő volt előttem, hogy az idősebb cseléd hiányzik. Talán szegénysége miatt nem tarthatta meg a második cselédet? Én bőségben usztam; módról gondolkodtam, miként lehetne reá legálább kölcsönt erőszakolnom.

— Kegyed szakácsnéja csak nem ment el véglegesesen?

— Oh nem, reméllem, holnap visszajő; — s elhalványult, mi méginkább meggyőzött arról, hogy valami baj van.

— Ha megengedi, mondtam, utóbb ismét eljövök megnézni a kis fiut. S hazamentem gondolkodni, hogy mit kellene tenni.

Naplemente előtt újra átmentem. A gyermek egészen jól érezte magát és nyugodtan aludt. Takácsné megkértem, hogy jöjjön velem a kertbe sétálni.

Sétálás közben e szavakkal leptem meg fiatal ismerősömet:

— Nekem nagyon fáj, hogy ön oly szomorú s egészen elváltozott. Én idős nő vagyok; sok fájdalomnak, szomorúságnak voltam már tanuja; talán tehetnék valamit bánata eloszlatására.

Oly érzelmesen tekintett reám, hogy szerettem volna karjaim közé zárni. Aztán könyvek gyűltek nagy szeméibe, és zokogva mondtá:

— Ah, oly kinos aggodalmam van. Mióta férjem elment, semmit sem hallottam róla, pedig rendszeren milder héten szokott írni.

— Kedves gyermekem! nem irhatna az ő rokonaihoz vagy barátjaihoz, hogy felőle hirt adjanak?

— Csak anyja van, az pedig nem tud rólam; de elküldöttem cselédemet, hogy hirt hozzon, mi történt. Mikor férjem innen eltávozott, egyenesen haza indult.

— Tehát titkon kötött házasság.

Aztán Takácsné elmondotta szomorú történetét: Egy nyugalmazott kormánytisztviselőnek volt leánya. Takácssal először találkozott, midőn ez egyik barátjával a vidékre kirándulást tett. A következő

évben már egyedül jött, és lakást vett a városkában; úgy mondá, hogy a hely nagyon alkalmas a tanulásra. A kormánytisztviselővel ismeretséget kötött; megszerette a leányt, ki az ő hajlamát viszonzta. Takács kijelenté, hogy a leányt nőül akarja venni, amibe az apa beleegyezett. Nem sokára ez halálos beteg lett, mire Takács kijelenté, hogy jegyesét mielőbb oltárhoz akarja vezetni. A beteg ebbe annál inkább megnyugodott, mivel a legnagyobb aggodalommal volt eltelve leányának jövője miatt, mert ő özvegy volt s nem birt oly rokonokkal, kiknél gyermekét nyugodt szívvel elhelyezhette volna.

(Vége következik.)

A zöld alma.

— Arab mese. —

A szelleműs doktor Bernardnál voltunk ebédre hivatalosak mindannyian, mindenféle emberek, képirók, vasuti-, pósta- és távirtdahivatalnokok, ügyvédek, jegyzők, iparosok, sőt tudósok is.

Az ebéd végéhez értünk, a czukorsüteményt hordták körül s a gyümölcs vidáman mosolygott zöld levél-takarójából felénk. Egyszerre egy hölgy hangosan fölkiáltott: egy zöld almába harapott. Mindenki igazat adott neki; mindnyájan megegyeztek abban, hogy az ilyen gyümölcs, habár általános ellenszer is a tengeri betegség ellen, mindazáltal kétes nyálánkság, s Éva ősanánk bizonyára nem követte volna el az erendő bünt, ha az alma a jó és rossz tudásfáján teljesen érett nem lett volna.

Szóval, mindenki tett valami megjegyzést. Midőn a sor egy híres orientálistára került, azt mondá, hogy a régi arab hagyományokban van egy szép mese, melynek czíme »A zöld alma.«

— Kérem, mondja el nekünk ezt a mesét, kedves vándorom! mondá a házigazda; a hegedűk vonóit még nem kenték meg kolofoniummal a táncmulatságra, s a whist-játékosoknak lesz még elég idejük magukat kiveszekedni. Azonban várjunk csak! Hogy emlékeztét fölfrítssem, egy pohár santorinóit töltök önnek, mely a holtat is újra életre kelthetné!

A tudós turistát körülvették, ki a szultánt Konstantinápolyban, Egyiptom pasáját Alexandriában és a misszió szerzeteseit Jeruzsálemben látta és közelebről ismerni tanulta. Poharát egy hajtásra kiürítve, így kezdé a mesét:

Már rég ideje, hogy történt, de történelmi tény: a bagdadi kalifa öreg, igen öreg lett; igen, amint szelleműs elbeszélők mondani fognák, minden nap egy nappal idősebb lett. Végre a jogar az ő reszkető karjainak és lázas kezeinek nagyon súlyos lett. Az öreg kor súlyának terhe alatt összetörve, maga elé hivatá három fiát s ekként szólt hozzájuk: — Egyiketek javára a koronáról le akarok mondani, mindazáltal óhajtom, hogy a próféta jelt adjon nekem, hogy melyiketek a legtehetségesebb és legméltóbb rája.

A három testvér, kezét halántékára téve, muzulmán módra meghajtotta magát s a fejedelmi aggastyán így folytatá: — Hogy a legalkalmasabbat ismerni tanuljam, mind a hármotokat próbára akarlak tenni. Mind-

egyiketek egy hónapra vándorolni megy s aki nekem a legmeglepőbb, legértékesebb kincset hozza, joggal viselheti mint utódom a koronát.

A három fiu újból meghajtotta magát. Másnap már mind a hárman elutaztak. Mindegyik külön irányban ment; mindazáltal előbb megállapodtak abban, hogy egy kitűzött napon Ispahan városában találkozni fognak.

Az első a boldog Arábiába ment s az egész országban kutatott a legkülönös tárgy után. Egy karavanseraiban egy kereskedőt mutattak neki, kinek csodás holmijai vannak.

— Kedves uram, mondá a kereskedő tiz kérdésre, nekem van egy kincsem, mely egyetlen messze világon, mely még a Djinnek idejéből ered.

— Mutasd meg nekem, felelé türelmetlenül a herceg.

A kereskedő oda nyújtott neki egy tárgyat. Egy szeműveg volt. De milyen szeműveg! Még soha látszerész ilyen szeműveget nem árult. A herceg föltette s dacára a roppant távolságnak, mely őt őseinek országától elválasztotta, látta atyját, a kalifát, a mint a palota kertjében sétált.

Elragadtatva a csodás szeműveg által, a kivánt árt minden alkudozás nélkül kifizette, s az értékes, természetfeletti kincsesel, mely a távolságot megszüntette, utra kelt haza felé.

A második herceg Indiába ment, a csodák országába s Kasmirban pihent meg, hol azon csodás dolgot látta, hogy a thibeti kecskék gyapja nyírás által finom lett. A kereskedőknél tudakozódott egy különösen ritka, hasonlíthatlan kincs után, mely méltó és elég értékes legyen arra nézve, hogy azt egy király is óhajtsa és birja. Említettek neki erre egy dervist, ki a Djemel partjain lakik, s oly szövetnek van birtokában, mely még az afghani uralom előtti időből való, — maguk a Djinnek szöttek.

A herceg azonnal utra kelt oda s a valóban paradicsomi völgynek egyik zugában megtalálta egy tiszteletre méltó aggastyán lakását.

— Te azért jössz, hogy megvedd szőnyegemet, mondá emez.

— Igen, felelé a herceg.

— Itt van!

— Ah, de mily ócska, mily csunya és rongyos!

Az igaz, azonban mindez nem von le semmit csodaerejéből. Csak rá kell állani a szövetre s rögtön oda viszi az embert, hová akarja. Kisérelj meg csak!

A herceg mindkét lábával a szőnyegre állott s azonnal érezte, hogy a szőnyeg őt fölfelé viszi.

— Nyulj csak egyszerűen a rojtjához, mondá a dervis, s minden rázkódás nélkül le fogsz szállani.

A herceg engedelmeskedett, s a szőnyeg oly könnyedén leereszkedett, hogy a légutazó legesekélyebb rázkódást sem érzett. Aranynyal tömött erszényét kiürítette a dervis kezébe s magával vitte az egyetlen talizmánt, mely neki oly gyors utazást biztosított.

A harmadik herceg Persiába ment és Teheránban állapodott meg. Közvetlenül a sah palotájának közelében fogadott magának lakást s nyilvánosan kihirdette, miszerint meg van bizva, hogy vegye meg a legnevezetesebb dolgot az iráni birodalomban.

Erre bemutattak neki ezerféle fényüzési és művészeti czikkeket s különösen sok ritkaságot; azonban egy sem látszott neki választásra méltónak, egy sem méltónak arra, hogy öreg atyjának kedvező ítéletét kinyerje. Már eredmény nélkül vissza akart térni hazájába, amint egy este Sultanieh síkjain egy nagyon öreg asszonynyal találkozott. Ezt az asszonyt boszorkánynak tartották; mert értett a bűvészethez és mintha a korán még nem diadalmaskodott volna a bálványimádás felett, Zoroaszter vallását követte.

Egy füzfa kosárt vitt a karján, mely tele volt zöld almával. — A Napisten, mondá, tüze nem érlelte meg ezen almákat, azért, hogy megmaradjon eredeti erejük.

A herceg bámulattal szemlélte a zöld gyümölcsöt. — Mi az áruk ezeknek az almáknak? kérdé.

— Tízezer arany darabja!

— Tízezer arany egy éretlen alma?

— Sennek dacára csak egyet adok el neked, mert idegen, szép fiatal ur vagy és oly ártatlan szemeid vannak. Országunk szatrapái nem vesznek egyet sem, mert azt hiszik, hogy én bolond vagyok; ők nem tudják s ne is tudják meg soha, hogy mily tulajdonsággal bírnak ezek az almák.

— S miben áll előnyük?

Páratlan hatalom van bennök. Ha ezen almát oly betegnek, kiről az orvosok már lemondtak, orra alá tartod, az rögtön fel gyógyulni.

A harmadik herceg nem kérdezősködött többet. Vett egy almát, kifizette s utna indult haza felé, hogy testvéreivel a kitzüött helyen pontosan találkozzék. Örök időkre birtokában volt a csodák csodájának.

Midőn a testvérek a kitzüött helyen és napon összejöttek, mindegyik megmutatta csodás kincsét.

Legelőször a szemüveget vették elő.

— Nagy isten! kiálta föl, aki a szemüvegen nézett; atyánk haldoklik! Gyorsan segélyére kell sietnünk! De hogyan érzünk oda még elég korán!

— Nekem megvan hozzá az alkalmas eszközöm, mondá a csodaszőnyeg tulajdonosa.

Ráállottak a szövetre s a szőnyeg szélgyorsasággal vitte őket haldokló atyjokhoz.

— Hogyan fogjuk őt megmenteni? Az most a kérdés.

— Nekem van mentőszerelem! mondá a zöld almás herceg. Erre az éretlen, savanyu gyümölcsöt a haldoklónak orra alá tartotta. A fejedelem rögtön egészséges és oly fürge lett, mint egy ajtónálló s oly étvágya volt, mint egy inyencznek.

— Engem illet a trón, mondá a szemüveges herceg, mert nélkülem nem tudatok volna semmit a kalifa állapotáról.

— Nem úgy van, a trón az enyém, felele a szőnyeges herceg; nélkülem nem jöhettek volna el kellő időre!

— A kalifa így határozott: — A csodagyógyszer nélkül a ti szolgálatotok nem használt volna semmit. A trón a fivéretké és mától fogva örök időkre a jogarhoz egy birodalmi alma is tartozzék.

Idáig terjedt az orientalista elbeszélése. Mindenki érdekesnek találta s általában lelkesültek az arab mesék szépsége mellett.

— A szemüveg csodájában, mely a távolságot egy pillanat alatt megszünteti, nincs semmi rendkívüli dolog; a villamosság jelenben többet tesz, — jegyzé meg egy nagyobb rangu távirtdai tisztviselő.

— Az sem valami nagy csoda, hogy a szőnyeg gyorsabban szállít tóva, mint kocszi és ló! mondá egy vasuti igazgató; vannak futár- és villám-vonataink, melyek óránként száz kilométernyi utat futnak be.

— Helyes! fejezé be házigazdánk, az orvos, az elfáradt elbeszélőhöz fordulva s őt ismét egy pohár santorinival kínálva meg; nagyon helyes! Az »Ezeregy éjszaka« csodáit a modern haladás majdnem mind megvalósította: de a legnehezebb csoda még várat és fog váratni magára.

— És ez mi lenne? kérdék valamennyien.

— A zöld alma, mely minden betegséget meggyógyít, felele finom mosolylyal az orvos.

(Francia eredeti után.)

Pirosdombi.

TÁRCSA.

A Jordán-folyó forrásai.

A szentirási történetek színhelyeinek ismeretében jó ideig meglehetősen elmaradtunk. Csak az utolsó három évtizedben történtek leginkább az angolok által a szent földön szoros tudományos kutatások, főleg azon irányban, hogy a szentirásban megnevezett helyek földérítettessenek.

A szent föld határain a Hermon és Anti-Libanon-hegyek alantabb ágai alatt, két kis halom csucsain, egymástól nem nagy távolságban két igénytelen falu áll, melyek a palestinai kutatók legrégebb idejétől fogva nagy mértékben magukra vonták az utazók figyelmét. Mert ott kell keresni a Jordán folyó két fő forrását; a Jordán pedig a föld legszentebb folyója, mely egyetlenül áll mind történetére, mint földrajzára nézve, míg völgyeinek földtani problémáit maig sem sikerült megoldani.

A két falu, melyeket megnevezünk: Tell-el-Kady és Bania s. A tudományos kutatások kétségen kívül helyezték, hogy azok azonosak az ó-szövetségi Dan-nal és az új-szövetségben előforduló Caesarea-Philippi-vel. E két városnak szentirási története eléggé igazolja a nagy figyelmet, melyet a kutatók reájok fordítottak. De a szentirási történeten kívül más szempontból is érdekes a megnevezett két falu.

A földrajz-íróra nézve a Jordánnak ama két hagyományos forrása a szent-föld physical jellemének helyes megismeréséhez képezi a kulcsot. Érdekkel bírnak a földtan tanulmányozójára nézve is, mert nagyérdékű megoldandó föladatokat nyújtanak, azon pontot képezvén, hol Palesztina mészköze megszűnik, és Szíria vulcanicus térei kezdetüket veszik. A történetirót érdeklík a velök összekötött történeti emlékek a kananiták, zsidók és keresztények korszakaiból. A keresztényeket pedig főleg érdeklík mint oly helyek, hol Üdvözítők járt.

Tell-el-Kady a Huleh-síkság közepén, Hermon lejtőjétől délre kerekded emelkedettségen áll, 657 lábnyi magasságban a tenger színe fölött. A domb lejtője meredekebb a déli oldalon, kisebb lejtője északon. A magaslat nyugati részén áthatlan sűrűség van tölgyfákból, oleánderokból és nádból; e sűrűség alatt fakad a Jordán, nagyszerű forrás, mely forrongó vízmedencébe hasonlít. Legnagyobb forrás ez Szíriában, sőt a földrajz-írók szerint a leghatalmasabb egyes forrás az egész világon. A medence közel száz angol rőf (yard) széles; vize tiszta, átlátszó. Egy másik

forrás, mely a magaslat közepén ered, a dél-nyugati szakadékon tart lefelé, és oly erős, hogy malmokat hajtani képes. Alant csatlakozik az első nagyobb folyóval. E folyó neve N a h r - L e d d a n. Ez nagy gyorsasággal halad oleanderokból, vad fügefákból, pisztáciákból, szederfákból álló berken keresztül le a síkságra, keresztül a Khurbet-Daniaht, tovább foly a kisebb Nahr-Hasbany mellett, mely a Hermon nyugoti oldalát nedvesíti; déli irányban egyesül vele a Nahr-Banias, s itt lesz J o r d á n -n á, mely kevés alább magába fogadja a Hasbanyt s aztán sűrű papyrus-bozótokon és Huleh mocsárain keresztül foly.

Tell-el-Kady romjai nagyon jelentéktelenek. Érdekesebbek földtani sajátosságai. Éjszaki részen talaja vulcanicus, míg déli része mészkő-képződésű. Vidéke rendkívül termékeny. A víz számos malmot hajt; öntözésre is használják. Tél idején az egész vidék átgázolhatlan mocsár.

Nincsen kétség benne, hogy Dan városa, a régi Lesem vagy Lais phoenicziai gyarmat, mely Szidonból szakadt oda; hogy gondtalan lakóit mint győzték le a harcziás daniták, kik Palesztina dél-nyugoti részén levő területekről vonultak föl, megolvashatni Józua és a Birák könyveiben. Itt építék meg a daniták városukat, melyet Dan östük után neveztek el.

Tell-el-Kadytól Baniasisig, mely Keletre fekszik, az ut park-szerű vidéken halad keresztül. Baniasis falu, melynek mintegy 350 török lakója van, síkon fekszik, s a nyugoti oldalt kivéve, dombokkal van körülvéve. A tenyészet rendkívül gazdag; kőháza sűrűn fákkal vannak körülvéve. Mögötte sziklacsucson, melyet az éjszaki és déli oldalon mély völgyek környeznek, emelkedik Subeibeh vár a kereszties hadak idejéből, Galileának egyik legjobb karban fennmaradt váromja. Tövében a sziklából rendkívül gazdag forrás szökkel elő, és a sziklákon számos ágra oszolva, alant elég tekintélyes folyóvá lesz. Ez a folyó, melynek neve Nahr-Banias, a Jordánnak másik forrása, s régi időkben a mostaninál sokkal gazdagabb forrás volt; most a Nahr-Baniasban és Nahr-Leddánban körülbelül a vízmennyiség egyenlő.

Egyike ez a szentföld legkedvesebb folyóinak. A falun átfolytatban számos vizesést képez, s a bokrok és kuszónövények által majdnem egészen el van fődve. Itt-ott vizet vezetnek belőle az öntözésre. A folyó maga nyugot felé halad, magába fogad egy az északi völgyből jövő patakot, alább meredek sziklán szakad le, s mint habzó zuhatag egyesül a Nahr-Leddán-nal.

Közvetlenül a folyó fölött a sziklafalba, mely romokon át megközelíthető, három mélyedés van vésvé, ugyanott széles barlang is van. A mélyedések fölötti táblácskákon görög feliratokat olvashatni, melyekből kitűnik, hogy ott pogány oltár volt. Ugyanott állott egykor a fehér márványból épült templom, melyet Herod Augustus Philippus tetrarcha tiszteletére építtetett. Ugyanaz a fejedelem megnagyobbította a várost és nevét Caesarea-Philippi-re változtatta. Utóbb Agrippa Neronias nevet adott neki és szépítését nagyban előmozdította. A maig fennmaradt romok a rómaiak idejéből valók.

Baniashoz nagyrdekü szent emlékek fűződnek. Az ó-szövetségben nincs róla említés, hanem Caesarea-Philippi kiváló helyet foglal el az új-szövetségben. Itt kérde Jézus tanítványaitól: »Ki fiának mondanak engemet?« És még e fontosabb kérdést intézé hozzájuk: »Kinek mondanak engem?« Továbbá itt kiálta fel Péter: »Te vagy Krisztus, az élő Isten fia!« első ízben ismervén el az Üdvözítő messiási voltát.

Borzasztó jelenetek fordultak ott elő a római foglalás idejében, midőn a fogságba esett zsidók Titus császár nyilvános játékaiban vívni voltak kénytelenek.

De eleget mondottunk arra, hogy sokoldalú érdekek fűződnek a Jordán-folyó forrásaihoz, melyek az egész szentföld egyik legérdekesebb helyét képezik

RÖVID HIREK.

* **A budavári Mátyás-templom** ujjáépítése serényen halad s két év múlva (augusztusban) lehet már istentiszteletet tartani. Belül a templom hajóit elválasztó hat nagy góth stíli oszlop már fel van állítva, a csúcsives mennyezet is elkészült, a szárnyépületeket képező Zichy-kápolnákkal is nem sokára készen lesznek; a főoltár helyén most végzik az előmunkálatokat s közelébb a góthikus mennyezet díszítéséhez is hozzá fognak. De a torony kérdése még függőben van. Ybl Miklós és Weber Antal építészek azt javasolták, hogy a mostani tornyot le kell hordani, mert roskatag s minden órában összedőlhet s helyette újat, díszeset kell építeni. A miniszter azonban az építést vezető műépítész hazaérkezéig függőben hagyta e kérdést, remélve, hogy addig tán nem fog a torony ledőlni.

* **Az „Ezer műkereszt”**, Májer István címz. püsp. dísműve, megjelent. A Pallas-nyomda állítja ki igen szépen. A tartalom többet ad, mint a mennyit a cím ígér, mert 1122 különböző kereszt van benne hatvan táblán, alak, czífrázat, nagyság tekintetében igen változatos szépségűek. Mindenesetre sok lelemény kellett ennyiféle szép kereszt kikombinálásához. Májer püspök, ki iskolás korában magában tanult meg rajzolgatni, de később, mint növendék-pap, már másokat is tanított, voltaképp csak a maga gyönyörűségére metszgetett papírból ki különféle keresztet, mignem egy képirónk meglátta s azok kiadására serkenté. Így jelent meg a gyűjtemény, mely a bibornokprimásnak van ajánlva. Megtoldá egy terjedelmes értekezéssel is a kereszt történetéről, alkalmazásáról s különböző alakulatairól.

* **436 különfajú rózsája** van Komáromy Tivadar hírdi plébánosnak (Baranyamegyében), ki nagy szenvedéllyel üzi a rózsakertészetet. Figyelemmel, gondnal, szeretettel ápolja, szaporítja és nemesíti a pompás illatu virágokat. Ez idő szerint kilencedfélszáz rózsát van kertjében, köztük a legjobb fajok.

* **Az új operaszínház megnyitása** szeptember 25-én vagy 27-én lesz. Az első előadásban a király is megjelenik egész kísérettel. Erre az előadásra meghívókat fognak küldeni, ugynevezett »theater paré« lesz s a földszinten nők nem foglalnak helyet. A közönség részére három vagy négy este ismétlik a megnyitó előadást. A bérletfolyamos előadásokat október 2-án kezdik. Hetenkint háromszor: kedden, csütörtökön és szombaton bérletes előadást tartanak. A páholyokat már egytől egyig kibérelték, s nagy bérlőközönsége van a többi helyeknek is. Az utolsó befejező munkálatok most folynak. Tűzbiztonsági szempontokból is kitűnően gondoskodtak; számos kényelmes lépcső vezet mindenfelé és a kijárat könnyű mindenhonnan. A házban csak ülőhelyek lesznek, és körülbelül 1400 ember fogja az előadásokat kényelmes támlányokból végignézhetni. Az előadásokat Erkel Ferenc »István Király« új operájával fogják megnyitni.

* **A központi személypályaudvar** e hó 16-án adták át a közforgalomnak. Előtte való nap nagy közönség nézte meg a díszes épületet, a vasuti hivatalnokok behurczolkodtak lakásaikba, éjjel pedig fáklya fényél fejezték be a kocsifeljárók körül az aszfaltozást. A vasutigazgatóság, élén Tolnay Lajos vezérigazgatóval, hat órakor jelent meg és számos vendég és utas is gyűlt össze. Hat óra tíz perczkor robogott be az első vonat, a Zimony felől érkező, tíz perczcel később pedig a másik oldalról indult az első vonat Rutka felé. Aztán egymást érték az induló, érkező

vonatok, a várótermek, étkező helyiségek, folyosók zsigibongó tömeggel voltak folyton tele s az első pillanatban azt lehetett hinni, hogy e zsigibongásban lehetetlen eligazodni s a szakadatlanul érkező és induló vonatok közt meg nem tévedni; de ez csak látás, mert a berendezés oly mintaszerű, hogy zavar nem történhetik. Most már e nagy kényelemmel berendezett pályaházból indulhatni az ország minden tájára és minden vasúti vonalára, kivéve az osztrák-magyar államvasut vonalait. A déli vasúttársulattal kötött egyezmény értelmében ennek vonalaira is indulhatni a kerepesi uti pályaházból. Az indulási és érkezési idő a régi, csupán Ujszőny, Bécs és Pragerhof-felé indulnak a vonatok pár perczel előbb, mint eddig.

IRODALOM.

— **Jótevény czélra kiadott könyvek.** 1. Emlék-könyv a lourdesi magyar zárándoklitról. Ára 2 frt. o. ért., vagy intenió elvállalása. 2. Szennvedés-helyek, hitiszónokok, kath. családok számára. Ára 60 kr, vagy 3 intenió. 3. Szent-József tisztelete. Imakönyv a kath. népszámára, sajtó alatt. Ára 60 kr, vagy 3 int. 4. A legfőbbesebb oltáriszentség imádása. Most jelent meg, példátlanul olcsó: 4 iv tartalommal, bekötve csak 12 kr, vagy 5 darab 2 intenió. 5. Loretomi Kegyhely leírása, 20 kr, vagy 1 int. 6. Parayle-Monial; Jézus legszentebb szive tiszteletére vonatkozó jelenetek: 20 kr, vagy 1 int. 7. Nagy-Mária-Cell, vagy Nagy Lajos magyar király győzelme: 20 kr, vagy 1 int. 8. Assiszi leírása, sz. Ferenc viselt dolgai, 20 kr, vagy 1 int. 9. Róma, vagyis az örök város nevezetességei, 20 kr, vagy 1 int. 10. Peiremale lourdesi plébános életleírása; 20 kr, vagy 1 int. 11. Búcsusok könyve; 20 kr, vagy 1 int. Az itt jelzett művek, az Emlékkönyv kivételével, mind a jó magyar nép számára irvák. A lelkeskedő hitbuzgó kath. papság e kis könyveket tartalmuk s olcsóságuknál fogva — árukat a lehető legolcsóbbra szabtuk — vizsgák alkalmával az iskolások vagy olvasgatni szerető hűvek közt kiosztásra előnyösen használhatják. Az Urban szeretett paptársainknak tömeges megrendelését kérve, ájtatos mementóikba ajánlottak vagyunk.

Szeményei M. regöli pl., p. helyben. Vajdits Gy. szakadáthi pl., p. Gyöng. (Tolna m.)

MINDENFÉLE.

Egy ember, ki a kellenél többet hajtott fel a garatra, ideoda támolyogva a járdán, át akar menni az utca másik oldalára.

Megáll s kissé megijedve nézi a kocsik élénk forgalmát, melyek közé nem mer menni. Mellette egy elegánsan öltözött tiszteletre méltó öreg ur áll meg, simára borotvált arczzal s kabátjának gomblyukában rendjelszalaggal.

Az öreg ur részvéttől karonfogja a részeg, s átvezeti őt veszély nélkül az átelleni járdára.

A szegény ördög szive mélyeig meghatva visszafordul megmentője felé s melegen megszorítva kezét, így szól:

— Köszönöm! uram! köszönöm, ön tudja, mit tesz az részegnek lenni!

* * *

Két kiszolgált baka találkozik.

— Gácsországban télen olyan kemény szokott lenni a hó, hogy tüzelnek rajta.

— Tyhü! barátom, az semmi! mert Csehországban olyan kemény télen a hó, hogy tüzet raknak belőle.

* * *

Egy szegény asszony közeledik egy urhoz az utcán.
— Oh! nagyságos uram, kiált föl, tessék adni egy pár krajczárt épen ugy...

— Miért épen ugy?

— Nem méltóztatik hát engem ismerni?

— Ugy tetszik nekem, mintha láttam volna valahol, de nem emlékszem rá, hol.

— Én vagyok a felesége a szögleten álló vaknak.

— Ah! igen, most már emlékszem.

Az asszony elkezd sirni.

— Mi baja van?

— Ah! nagyságos uram, a szerencsétlenség üldöz bennünket... Férjem visszanyerte látását!

* * *

Ebéd után hozzák a fekete kávé.

A háziasszony kérde vendégét, hogy czukkorral issza-e fekete kávéját.

— Soha, asszonyom; vagy legalább csaknem soha...

Czukrot csak akkor szoktam beletenni, ha nagyon is középszerű.

Rövid hallgatás után.

— Szabad kérem nagysám, egy darabka czukrot?

* * *

Egy szegény ördög csipős hidegben egy nagyon könnyű nyári felöltöben sétált, melyen két nagy lyuk volt; az egyik balra, a másik jobbra.

— Nem fázol? kérde egy pajtása.

— Nem nagyon, felel vigan a szerencsétlen; sőt nem is érzem a hideget: az egyik lyukon bemeleg, a másikon pedig kimegy.

* * *

Gyöngéd czélzás.

István, háziszolga, egy csomagot vitt gazdájától egy vásárlónak. Midőn a csomagot átadta, István nyugodtan az ajtóban maradt s füle tövét vakarta.

— Nos, mit akar még? kérde a csomag átvevője.

— Hát kérem alássan, mit mondjak, ha az uram kérdeznifogja: Noss! István, mennyi borralalót kaptál az új vevőtől?

HIRDETÉSEK.

Miseruhák és egyházi szerek
gyára.

Római katolikus ritusban.

Miseruhák, dalmatikák, pluviálék, albák, rochetek, zászlók, lobogók, Monstranzok, kelyhek, ciboriunok, füstölők, lámpák, gyertyatartók chinapróba-ezüstből.

Pontificale-eszközök

a leggazdagabb szerelésig.

ZAMBACH ÉS GAVORA

Budapest, váci-utca 17. szám.

Ő Eminentiaja a bibornok Magyarország Herceg Primásának szállítója.

Megrendelések a legrövidebb idő alatt pontosan eszközöltetnek.

Nem tetsző tárgyak kicseréltetnek.

8-52

